

megalapítása vidéki színészetünk életében kétségkívül a legnagyobb jelentőségű esemény, mert anyagilag és erkölcsileg egyaránt előmozdította a színészet ügyét.

Az 1867-iki kiegyezés után új lehetőségek nyíltak a színészet fejlődése elé. Látszik ez abból a sok színházépítési mozgalomból, mely Budapesten is, a vidéken is megindult. Egymásután emelkedtek a színházak. Pesten kettő is: a Népszínház (1875.) és a M. Kir. Operaház (1884.). A vidéki városok közül Arad (1874.), Temesvár (1875.), Szeged (1883.), Pozsony (1886.), Pécs (1895.), Kecskemét (1896.), Kassa (1899.), Nagyvárad (1900.) stb., stb. szintén felépítette a maga díszes színházait.

Az új színházakban nagy fejlődéseknek indult a vidéki színjátszás, úgy, hogy lassankint kihalt az a modorosan rikító játékmódor, mely a vidéki színészek legtöbbször még a hatvanas években is jellemezte.

Az egyre sűrűsödő vasúti sínek is hozzájárultak a vidéki színészet fejlesztéséhez, amennyiben a távolos vidékeket is közelebb hozták a fővároshoz.

A Nemzeti Színház ez időben (a Paulay-korszakban) érte el addig legmagasabb művészi színvonalát és csakugyan világító tornya lett a vidéki színészet kisebb-nagyobb hajóinak.

A magyar színészet 1890-ben ünnepelte meg száz esztendő fennálltát.

Elfogulatlanul megállapíthatjuk, hogy e száz esztendő alatt nagy előrejutások történtek a magyar színpadon.

Mik voltunk mi a kezdet kezdetén és még azontúl is negyven esztendeig? Megtúrt és kiuzsorázott vendégek, teljesen kiszolgáltatva a német színigazgatók szeszélyeinek.

Mert német színészet előbb volt nálunk, mint magyar, még pedig minden tekintetben gazdagabb a mienknél. Nekik voltak színházaik, (Pest-Budán kettő) volt műsoruk, drámairodalmuk, volt pénzük, a nagy németországi színpadokról nagynevű művész-vendégeik. Nekünk nem volt semmink. Sem pénzünk, sem drámairodalmunk, sem műsorunk, sem színházunk. Szegények voltunk és nincstelének. Idegenek voltunk a magunk földjén, saját országunkban.

És mégis előrejutottunk. Megerősödtünk. Megnövekedtünk. Sok